

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 89/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Ondrákom, Slovenská 69, Prešov, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 30 Em 3/2015 z 22. septembra 2017, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] p r i j í m a na ďalšie konanie.

2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 30 Em 3/2015 z 22. septembra 2017 do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Ondrákom, Slovenská 69, Prešov, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 30 Em 3/2015 z 22. septembra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľke bola uznesením okresného súdu sp. zn. 24 P 20/2015 z 25. februára 2015 o nariadení predbežného opatrenia zverená do osobnej starostlivosti maloletá dcéra. Týmto uznesením okresný súd okrem iného upravil predbežne styk otca s maloletou tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou každú nepárnu nedeľu v čase od 15.30 h do 18.00 h. Sťažovateľke bola skôr vydaným uznesením okresného súdu sp. zn. 30 Em 3/2015 z 22. septembra 2016 uložená pokuta vo výške 100 € s odôvodnením, že matka opakovane neumožňuje styk maloletej s otcom v zmysle predbežného opatrenia.

Napadnutým uznesením okresného súdu (sp. zn. 30 Em 3/2015 z 22. septembra 2017, pozn.) bola sťažovateľke opätovne uložená pokuta tentoraz vo výške 250 € s odôvodnením, že matka opakovane bezdôvodne neumožňuje otcovi styk s maloletou a výzva súdu z 2. novembra 2015 podľa § 379 ods. 3 Civilného mimosporového poriadku bola bezvýsledná.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie zásady kontradiktórnosti konania, keď nemala možnosť sa pred vydaním uznesenia o uložení pokuty vyjadriť k podaniu otca, ktorým jej vytýkal porušenie povinnosti umožniť mu styk s maloletou. K tomu uvádza:

«Písomným podaním zo dňa 01.08.2016 doručeným súdu dňa 05.08.2016 otec oznámil opätovne neumožňovanie styku s mal. [REDAKOVANÉ]. V nadväznosti na to Okresný súd Prešov Uznesením... uložil sťažovateľke pokutu vo výške 100,-EUR... a to podľa ust. § 382 ods. 1 a ods. 2 CMP...

Následne bolo sťažovateľke doručené až napádané Uznesenie Okresného súdu Prešov sp.zn: 30Em/3/2015-290 zo dňa 22.09.2017... , ktorým súd uložil sťažovateľke pokutu vo výške 250,-EUR...

Toto rozhodnutie súd odôvodnil tým, že zo správy opatrovníka UPSVaR Prešov zo dňa 16.02.2017 bolo zistené, že otec maloletú od 10.07.2016 nenavštívil... Otec maloletej uviedol, že približne 2,5 mesiaca sa s dcérou nestretol, pretože má zdravotné problémy.

Ďalej z odôvodnenia v vyplýva, že otec maloletej písomným podaním zo dňa 04.09.2017 žiadal o pokračovanie vo výkone rozhodnutia.

Z ďalšej správy kolízneho opatrovníka uvedenej v odôvodnení predmetného napádaného rozhodnutia zo dňa 21.09.2017 vyplýva, že stretnutie otca s maloletou dcérou sa naposledy uskutočnilo dňa 09.07.2017 a to za prítomnosti sociálnych pracovníčok... Otec sa ďalej vyjadril, že maloletú navštevoval podľa rozhodnutia súdu. Dňa 13.08.2017 sa dostavil do miesta bydliska matky, nikto mu neotváral, preto privolal hliadku polície. Dňa 17.09.2017 sa stretnutie maloletej s otcom neuskutočnilo, dôvodom bola choroba maloletej.

Sťažovateľke nebola zo strany súdu daná možnosť medzi uložením prvej pokuty vo výške 100,-EUR uznesením zo dňa 22.09.2016 a opätovným uložením pokuty vo výške 250,-EUR uznesením zo dňa 22.09.2017 sa relevantným spôsobom k rozhodným skutkovým okolnostiam vyjadriť, nebolo jej doručené žiadne podanie otca ako oprávneného a ani výzva k vyjadreniu.

Proti predmetnému uzneseniu nebol prípustný žiaden riadny opravný prostriedok.

Sťažovateľka považuje napádané rozhodnutie za arbitrárne, ktoré zároveň vychádza z neúplne a nesprávne zisteného skutkového stavu, ktorý súd nesprávne vyhodnotil, čím bolo porušené jej základné právo na spravodlivý proces.

Sťažovateľka má za to, že pre úplne a správne zistenie skutkového stavu veci ako základ pre spravodlivé rozhodnutie o uložení pokuty jej musela byť zo strany daná možnosť sa k rozhodným skutkovým okolnostiam vyjadriť. Ako už sťažovateľka uviedla medzi rozhodnutím súdu o uložení pokuty Uznesením zo dňa 22.09.2016 a rozhodnutím o uložení opätovnej pokuty Uznesením 22.09.2017, neboli sťažovateľke doručené žiadne podania zo strany otca ako oprávneného, ku ktorým by sa mala možnosť vyjadriť a to napriek tomu, že

takéto podania zo strany oprávneného súdu predložené boli. Sťažovateľka tak nemala žiadnu možnosť sa pred rozhodnutím súdu o opätovnom uložení pokuty oboznámiť s obsahom podaní zo strany otca a v nadväznosti na to jej bolo znemožnené sa k nim vyjadriť a účinné sa brániť.

Súd tak pri rozhodovaní o opätovnom uložení pokuty vychádzal výlučne z tvrdení otca, ktoré vzal bez ďalšieho za preukázané...

Sťažovateľka popiera, aby otcovi ako oprávnenému v styku s mal... bránila a neumožnila mu styk, tak ako bol upravený... V čase od uloženia prvej pokuty... až do opätovného uloženia pokuty... sa otec na styk s mal. [REDAKOVANÉ] v súlade s nariadeným predbežným opatrením /okrem dňa 9.7.2017, kedy sa styk realizoval za účasti pracovníkov ÚPSVaR/ nedostavil. O týchto skutočnostiach bola pravidelne zo strany sťažovateľky informovaná aj pracovníčka ÚPSVaR ako kolízneho opatrovníčka. Svedčí o tom aj správa kolízneho opatrovníka ÚPSVaR zo dňa 16.02.2017.

Od 22.09.2016 /kedy bola sťažovateľke uložená prvá pokuta/ do 09.07.2017 sa otec ako oprávnený dostavil na styk s mal. [REDAKOVANÉ] len raz a to dňa 23.10.2016 / 42. týždeň - párnny/. V párnny týždeň kalendárneho roka nebol otec podľa nariadeného predbežného opatrenia Uznesením Okresného súdu Prešov, sp.zn.: 24P/20/2015 zo dňa 05.02.2015 oprávnený na styk s mal. [REDAKOVANÉ] a sťažovateľka nebola povinná mu styk s mal. [REDAKOVANÉ] umožniť. Inokedy v tomto období otec žiaden záujem o stretnutie s mal. [REDAKOVANÉ] neprejavil. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania sám otec uviedol, že mal dlhodobo zdravotné problémy, ktoré mu znemožňovali realizáciu styku. O tejto skutočnosti bola informovaná aj pracovníčka ÚPSVaR ako kolízneho opatrovníčka.

Následne sa podľa zistení sťažovateľky otec domáhal styku dva krát a to dňa 13.08.2017 /32. týždeň/ a dňa 27.8.2017 /34. týždeň/. Aj v týchto prípadoch šlo o dni

v párnom týždni kalendárneho roka, kedy otec v zmysle nariadeného predbežného opatrenia oprávnený na styk nebol.

Potom čo sťažovateľka zistila, že otec začal z nepochopiteľných dôvodov vykladať určovanie párných a nepárných nediel' na základe iného kľúča a opakovane sa na styk dostavil v párny týždeň, kontaktovala príslušnú pracovníčku ÚPSVaR ako kolízneho opatrovníka, ako aj podala žiadosť konajúcemu súdu o zjednocovacie stanovisko určovania párných a nepárných nediel'.

Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp.zn. 24P/20/2015 tento rozpor vyriešil až Oznámením zo dňa 26.09.2017, a to na základe žiadosti vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ Prešov, odboru kriminálnej polície v trestnom konaní ČVS: ORP-837/1-VYS-PO-2017 /konanie vedené na základe trestného oznámenia otca pre podozrenie zo spáchania trestného činu marenia úradného rozhodnutia podľa ust. § 349 TZ/. Z predmetného oznámenia jednoznačne vyplýva, že „pokiaľ ide o doterajšiu úpravu otec mal nárok na styk s maloletou každý nepárnu nedeľu, čo znamená, že ide o nepárny týždeň v roku /nie dátum, ktorý pripadá na nedeľu bez ohľadu na to, či ide o párny alebo nepárny týždeň v roku/. Teda pokiaľ ide o tvrdenie, že mal nárok na styk s maloletou dňa 13.08.2017 v párny týždeň v roku, toto nie je správne, nárok na styk v uvedený dátum nemal.“

„Taktiež je potrebné poukázať na fakt, že k realizácii styku otca s maloletou došlo naposledy 10.07.2016 a následne až 09.07.2017, nakoľko ten podľa tvrdení matky o styk s maloletou neprejavoval záujem.“

Dňa 17.09.2017 sa styk nerealizoval z dôvodu PN mal. [REDACTED], o čom mal otec vopred vedomosť a bola o tom informovaná aj pracovníčka ÚPSVaR.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného je zrejmé, že v dňoch, kedy mala sťažovateľka podľa názoru súdu... brániť v styku otcovi s mal. [REDACTED], nebol otec vôbec... oprávnený na styk. Sťažovateľka tak nebola povinná v týchto dňoch styk otcovi s mal. [REDACTED] umožniť a uloženie pokuty na základe napádaného rozhodnutia bolo neoprávnené. Súd vôbec pri hodnotení skutkového stavu neskúmal, či v uvedené dni sa otec styku domáhal v súlade s nariadeným predbežným opatrením alebo nie. V odôvodnení napádaného rozhodnutia absentuje akákoľvek úvaha súdu o tom, ako sa s touto skutočnosťou súd vysporiadal.

V odôvodnení napádaného Uznesenia sa súd nijakým spôsobom nevysporiadal ani s obranou sťažovateľky /priestor na obranu jej ani zo strany súdu nebol daný/ a výrok

rozhodnutia ako vyplýva z odôvodnenia napádaného uznesenia je založený na osvojení si tvrdení otca v plnom rozsahu a na ich nesprávnom vyhodnotení.

... Sťažovateľka pred rozhodnutím súdu o uložení pokuty napádaným Uznesením Okresného súdu Prešov, sp.zn. 30Em/3/3015-290 zo dňa 22.09.2017 nemala žiadnu možnosť sa k rozhodným skutočnostiam vôbec vyjadriť. Zo strany konajúceho súdu jej neboli doručené žiadne písomné podania predložené súdu zo strany otca ako oprávneného a nemohla tak uvádzať skutočnosti a predkladať dôkazy na svoju obranu.

Sťažovateľka je presvedčená, že odôvodnenie napádaného Uznesenia nespĺňa požiadavky odôvodnenia predkladané čl. 6 Dohovoru. Z odôvodnenia uznesenia ani okrajovo nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal s otázkou, či bol otec vôbec oprávnený na styk... v ním uvádzané dátumy, kedy mu podľa jeho názoru sťažovateľka v styku mala brániť. Vysporiadanie sa s touto otázkou predstavovalo základ pre spravodlivé rozhodnutie o tom, či uloženie pokuty sťažovateľke bolo dôvodné alebo nie. Zároveň odôvodnenie napádaného rozhodnutie v plnej miere ignoruje akúkoľvek obranu sťažovateľky v tomto konaní.»

Na základe tejto argumentácie sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa článku 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, toto uznesenie zrušil, zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní základných práv sťažovateľky a priznal sťažovateľke úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení, odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu a uložil okresnému súdu, aby sa do rozhodnutia vo veci samej zdržal výkonu napadnutého uznesenia s odôvodnením:

„Odkladom vykonateľnosti by nevznikla žiadnym osobám ujma, ktorá by bola porovnateľná s ujmov, ktorá by vznikla sťažovateľke výkonom rozhodnutia. Výkonom rozhodnutia by došlo k zásahu je do majetkovej sféry sťažovateľky, ktoré by v konečnom dôsledku /ak by Ústavný súd SR rozhodol o zrušení napádaného rozhodnutia/ mohol byť

kvalifikovaný ako neoprávnený. Vzhľadom na okolnosti možno dokonca konštatovať, že odkladom vykonateľnosti by vôbec žiadnym osobám nevznikla nijaká ujma.“

II.

K výroku o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval, a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, prijal ju podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie v rozsahu označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K výroku o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu

Sťažovateľka navrhla vydať dočasné opatrenie, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia z dôvodu, že by výkonom napadnutého uznesenia došlo k zásahu do majetkovej sféry sťažovateľky, ktorý by v prípade jej úspechu v konaní bol neoprávnený.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

Podľa § 52 ods. 4 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie možno zrušiť aj bez návrhu, ak pominú dôvody, pre ktoré sa nariadilo.

Ústavný súd konštatuje, že pokuta uložená sťažovateľke napadnutým uznesením vo výške 250 € vzhľadom na jej status osoby samostatne vychovávajúcej maloleté dieťa môže znamenať citelný zásah do jej majetkovej sféry. Zároveň z napadnutého uznesenia nevyplývajú práva a povinnosti pre tretiu osobu, a teda prípadný odklad vykonateľnosti rozhodnutia nemá vplyv na právnu situáciu tretích osôb. Povinnosť zaplatiť pokutu na účet

okresného súdu znesie odklad a jej odloženie nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd zastáva názor, že boli splnené zákonom o ústavnom súde predpokladané podmienky na vydanie dočasného opatrenia, ktorým ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol v súlade s § 52 ods. 1 zákona o ústavnom súde o odložení vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu do právoplatného skončenia konania pred ústavným súdom o sťažnosti, ktorú zároveň prijal na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018